

تأثیر قصه‌گویی دیجیتال بر سازگاری کودکان با اختلال یادگیری

سحر صنیعی* - مدرس دانشگاه

چکیده

مقدمه: دانش‌آموزان با اختلال‌های یادگیری ویژه یکی از گروه‌های کودکان با نیازهای ویژه هستند که به آموزش ویژه و خدمات وابسته نیاز دارند. این دانش‌آموزان در سازگاری اجتماعی با مشکلات عمده‌ای مواجه هستند که لزوم انجام مداخلات را روشن می‌سازد.

هدف: پژوهش حاضر با هدف اثربخشی قصه‌گویی دیجیتال بر افزایش سازگاری کودکان مبتلا به اختلال یادگیری صورت گرفت.

روش: روش پژوهش در این مطالعه شبه‌آزمایشی از نوع پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود. با استفاده از نمونه‌گیری در دسترس، از جامعه آماری پژوهش حاضر که شامل کلیه کودکان مبتلا به اختلال یادگیری در تهران بود، ۳۰ نفر به طور تصادفی در یکی از دو گروه آزمایش (۱۵ نفر) و کنترل (۱۵ نفر) قرار گرفتند. برای ارزیابی سازگاری از پرسشنامه سازگاری اجتماعی دخانچی (۱۳۷۷) استفاده شد. شرکت‌کنندگان در پژوهش در دو مرحله پیش‌آزمون و پس‌آزمون با استفاده از ابزار فوق‌مورد ارزیابی قرار گرفتند. گروه آزمایش تحت مداخله قصه‌گویی دیجیتال طی ۱۰ جلسه یک‌روز در میان قرار گرفت اما گروه کنترل هیچ مداخله‌ای دریافت نکرد.

یافته‌ها: نتایج به دست آمده نشان داد که قصه‌گویی دیجیتال به طور معناداری سبب افزایش سازگاری کودکان مبتلا به اختلال یادگیری گردید.

نتیجه‌گیری: از نتایج حاصل از پژوهش می‌توان استنباط کرد که قصه‌گویی دیجیتال با افزایش سازگاری کودکان مبتلا به اختلال یادگیری می‌تواند روشی مناسب برای ارتقای سطح مهارت‌های اجتماعی و ارتباطی آنان باشد.

کلیدواژه‌ها: قصه‌گویی، قصه‌گویی دیجیتال، سازگاری، اختلال یادگیری

مقدمه و بیان مسئله

عمده ترین علت عملکرد ضعیف دانش آموزان در مدرسه، مربوط به اختلال های یادگیری است و هر ساله به همین دلیل تعداد زیادی از دانش آموزان در فراگیری مطالب درسی با مشکل مواجه می شوند (ژانگ، لیو، ونگ^۱ و همکاران، ۲۰۱۹). دانش آموزان با اختلال های یادگیری ویژه یکی از گروه های کودکان با نیازهای ویژه هستند که به آموزش ویژه و خدمات وابسته نیاز دارند (هالاها، کافمن و پولن^۲، ۲۰۱۸). دانش آموزان با اختلال یادگیری در سازگاری اجتماعی^۳ با مشکلات عمده ای مواجه هستند (پترتو و ماسالا^۴، ۲۰۱۷). سازگاری^۵ به همی راهبردهایی اطلاق می شود که فرد برای اداره کردن خود در موقعیت های استرس زا به کار می برد. خصوصیات شخص و حساسیت موقعیت هایی که فرد با آن روبه رو می شود از جمله عواملی هستند که بر سازگاری اجتماعی موثرند (بنیسی، ۱۳۹۸). در واقع سازگاری رابطه ای است که میان فرد و محیط او، به ویژه محیط اجتماعی برقرار می شود و به او امکان می دهد تا به نیازها و انگیزه های خود پاسخ مناسب دهد (معمدی، به پژوه، شکوهی یکتا، افروز و غباری بناب، ۱۴۰۰). سازگاری اجتماعی، دست یافتن به تعادل در روابط اجتماعی است که معمولاً استفاده ی مناسب از مهارت های اجتماعی در رسیدن فرد به آن کمک می کند (داس و دب^۶، ۲۰۱۳). توانمندی در سازگاری اجتماعی از موضوعات مهم در حوزه ی آموزش است که باعث بالا بردن کارایی و کفایت تحصیلی در دانش آموزان می گردد (کرک، گالاگر و کولمن^۷، ۲۰۱۵). کودکان مبتلا به اختلالات یادگیری به دلیل پایین بودن سطح تفکر انتزاعی، قادر به بیان هیجانات و احساسات خود نیستند، سرکوب و عدم مهارت در بیان احساسات به ویژه از نوع منفی آن، بهداشت روانی کودک را به مخاطره می اندازد، باعث ایجاد اضطراب و تنیدگی روانشناختی شده، از عواطف مثبت و سازگاری فرد می کاهد (نریمانی، پرزور و بشرپور، ۱۳۹۴). طراحی و اجرای روش ها و برنامه های مداخله ای مناسب برای بهبود مولفه های روانشناختی از جمله سازگاری در کودکان دارای اختلال یادگیری، ضروری به نظر می رسد. قصه گویی دیجیتال یکی از این برنامه هاست که در این پژوهش مورد توجه قرار گرفته است. یافته های پژوهشی متعددی گویای این امر است که قصه گویی می تواند به مانند درمان های شناختی-رفتاری برای کودکان مفید واقع شود (محمدی، کاشانی وحید و مرادی، ۱۳۹۹). قصه ها با فراهم کردن فرصت ها و ایجاد بستری برای تخلیه ی هیجانی و همانندسازی و بالا بردن درک کودک، می توانند منبع مهمی در تغییر و بهبود در مشکلات و اختلال های کودکان محسوب شوند (فیچ^۸، ۲۰۱۷). کیفیت و کمیت تخیل و تاثیر آن بر بیان در قصه گویی با شاخص های سازگاری از جمله خلاقیت و تفکر واگرا، حل مسئله و جهت گیری هدف،

¹ Zhang, Liu, Wang

² Hallahan, Kauffman and Pullen

³ Social Adjustment

⁴ Petretto and Masala

⁵ Adjustmen

⁶ Das and Deb

⁷ Kirk, Gallagher and Coleman

⁸ Fitch

دانش هیجانی و نظم و مقررات، سازگاری اجتماعی و آموزشی و رفتارهای درونی و بیرونی وابسته است (حشمتی، اصل‌ناری و شکراللهی، ۱۳۹۵). به کمک قصه با تمرکز بر کاهش ترس‌ها و کمک به ابراز هیجان‌های تهدیدکننده‌ی پنهان و آموزش راهبردهای حل مسئله، می‌توان به کاهش مشکلات عاطفی و هیجانی دست یافت (آندرسون^۱، ۲۰۱۸). با ترکیب قصه و رایانه، می‌توان از مداخلات همراه با قصه‌گویی دیجیتال استفاده نمود که در آن از ترکیب داستان با محتوای دیجیتالی شامل تصویر، صدا و ویدئو برای ساخت یک فیلم کوتاه استفاده شده است و معمولاً دارای مولفه‌ی عاطفی قوی بوده و می‌تواند آموزشی، متقاعدکننده یا تاریخی باشد و برای دستیابی به اهداف آموزشی صورت گیرد (وو و چن^۲، ۲۰۲۰). نتایج حاصل از پیشینه‌ی پژوهش نشان می‌دهد که قصه‌گویی بر سازگاری اجتماعی اثربخش است (حاجی‌پورخوبستانی، جدیدی و تقی‌لو، ۱۳۹۹؛ موسوی، ۱۳۹۸؛ همایی، کجاف و سیادت، ۱۳۸۸) اما تا به حال پژوهشی که در آن اثربخشی قصه‌گویی دیجیتال بر سازگاری اجتماعی کودکان دارای اختلال یادگیری را مورد مطالعه قرار داده باشد وجود ندارد. وجود میزان بالای دانش‌آموزان با ناتوانی یادگیری، هشدار برای نظام آموزش محسوب می‌شود. به همین دلیل یکی از اهداف اصلی آموزش و پرورش، ایجاد و حفظ یک محیط تحصیلی سازنده برای دانش‌آموزان با ناتوانی یادگیری است تا بتوانند با کمترین تنش، حداکثر استفاده را از مدارس عادی ببرند (بشرپور و عینی، ۱۴۰۰). در همین راستا با استفاده از مداخله‌های مختلف می‌توان گام‌های موثری در راستای ارتقای سلامت و توانمندسازی این قشر از دانش‌آموزان برداشت. از این رو، پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی قصه‌گویی دیجیتال بر سازگاری کودکان دارای اختلال یادگیری انجام شد.

روش

مطالعه حاضر از نوع پژوهش‌های کاربردی است و فرضیه‌های این پژوهش با یک مطالعه تجربی شبه آزمایشی از نوع پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل مورد بررسی قرار گرفته‌اند. متغیر مستقل در این مطالعه قصه‌گویی دیجیتال و متغیر وابسته سازگاری کودکان بودند. روش گردآوری اطلاعات در این پژوهش از نوع میدانی می‌باشد و از طریق پرسشنامه و مداخله درمانی به دست می‌آید. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه‌ی کودکان مبتلا به اختلال یادگیری شهر تهران می‌باشد. با روش نمونه‌گیری در دسترس، ۳۰ نفر از کودکان که ملاک‌های ورود به پژوهش (محدوده سنی ۶ تا ۸ سال، عدم ابتلا به بیماری‌های جسمانی مزمن، زندگی مشترک با پدر و مادر) را داشتند به طور مساوی و به روش تصادفی در دو گروه کنترل و آزمایش (هر گروه ۱۵ نفر) قرار گرفتند. ارزیابی-های اولیه قبل از شروع مداخله به عنوان پیش‌آزمون در مورد هر دو گروه اجرا شد. گروه آزمایش، ۱۰ جلسه قصه‌گویی دیجیتال یک روز در میان دریافت کردند. بعد از اتمام مداخلات، ارزیابی نهایی و اجرای پس‌آزمون

¹ Anderson

² Wu, & Chen

صورت گرفت. گروه کنترل مانند گروه آزمایش، در جلسات ارزیابی‌های اولیه (پیش‌آزمون) و ارزیابی‌های نهایی (پس‌آزمون) شرکت کردند.

ابزار پژوهش

پرسشنامه سازگاری اجتماعی دخانچی (DSCQ¹): برای بررسی سازگاری اجتماعی از پرسشنامه ۳۷ سؤالی سازگاری استفاده شد این پرسشنامه توسط دخانچی در سال ۱۳۷۷ به منظور سنجش سازگاری اجتماعی کودکان ساخته شد و قابل استفاده قرار گرفت. آزمون به صورت گروهی نیز قابل اجرا است و محدودیت زمانی برای اجرا ندارد. این پرسشنامه چهارگزینه‌ای است (با گزینه‌های هیچوقت، به ندرت، گاهی اوقات و بیشتر اوقات). روش این آزمون به روش منطقی - محتوایی است به این صورت که ابتدا در تعریف سازگاری به توانایی کنار آمدن فرد با خویش، با اعضای خانواده، با همسالان (همکاری با آنها و قبول مسئولیت در خانه و مدرسه) اشاره شده است. سپس در هر کدام از حوزه‌ها سوالاتی را منطبق توانایی در آن حوزه خاص را می‌سنجد مطرح شده‌اند و سوالات مشابه وضعیت به کمک اساتید حذف و نهایتاً ۳۷ سؤال باقی ماند. سوالاتی که سازگاری را می‌سنجد شماره‌های (۲۱، ۲۰، ۱۶، ۱۵، ۷، ۳، ۱، ۳۷، ۳۶، ۳۵، ۳۲، ۲۲) است، به گزینه‌های هیچوقت صفر، به ندرت نمره ۱، گاهی اوقات نمره ۲ و بیشتر اوقات نمره ۳ تعلق می‌گیرد و برعکس در سایر سوالات که ناسازگاری را می‌سنجد به گزینه‌های هیچوقت نمره ۳، به ندرت نمره ۲، گاهی اوقات نمره ۱ و بیشتر اوقات نمره صفر تعلق می‌گیرد. این مقیاس سطح سازگاری کودکان را در ۵ سطح خیلی پایین با نمره کمتر از ۵۲، پایین با نمره ۵۲ تا ۶۵، متوسط با نمره بین ۶۵ تا ۷۷، بالا با نمره ۷۷ تا ۹۰ و خیلی بالا با نمره بیشتر از ۹۰ می‌سنجد. در پژوهش کیارسی (۱۳۹۵)، جهت بررسی پایایی ابزارهای پژوهش ۷۰ نفر از والدین دانش‌آموزان مدرسه استثنایی به روش تصادفی ساده انتخاب و مقیاس سازگاری اجتماعی کودکان در اختیار آنها قرار گرفت که ۶۵ نفر از آنها مقیاس را تکمیل و به پژوهشگر تحویل دادند. سپس، برای تعیین پایایی آزمون از روش آلفای کرونباخ استفاده شد که برای پرسشنامه سازگاری اجتماعی معادل ۰/۷۷ به دست آمد. همچنین در پژوهش محمودی، میرزمانی و ذبیحی (۱۳۹۷)، پایایی این پرسشنامه ۰/۸۱ به دست آمده است. همچنین روایی این پرسشنامه در هر دو پژوهش مورد تایید بوده است.

یافته‌ها

از آزمون تحلیل کوواریانس یک عاملی جهت بررسی تفاوت بین گروه آزمایش و کنترل از نظر مقیاس سازگاری استفاده شد. نتایج آزمون لون برای بررسی مفروضه همگنی واریانس گروه‌ها نشان داد که دو گروه کنترل و آزمایش از نظر واریانس همگن نیستند.

¹ Dokhanchi Social Competence Questionnaire (DSCQ)

جدول ۲: آماره‌های توصیفی در مقیاس سازگاری در مراحل پیش‌آزمون و پس‌آزمون

گروه	مقیاس	میانگین پیش‌آزمون	انحراف معیار	میانگین پس‌آزمون	انحراف معیار
آزاد	سازگاری	۱/۲۲۰	۰/۳۳۱	۲/۳۲۹	۰/۱۶۷
کنترل	سازگاری	۱/۶۹۸	۰/۲۱۵	۱/۷۵۲	۰/۲۱۲

جدول ۳: آزمون اثرات بین آزمودنی‌ها

منبع تغییر	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربع	F	Sig.	اتای جزئی مربع
مدل تصحیح شده	۷.۳۱۹	۳	۲.۴۴۰	۵۰.۷۲۹	۰.۰۰۰	۰.۹۰۵
عرض از مبدأ	۳.۴۳۵	۱	۳.۴۳۵	۷۱.۴۲۶	۰.۰۰۰	۰.۸۱۷
گروه	۲.۸۶۹	۱	۲.۸۶۹	۵۹.۶۵۹	۰.۰۰۰	۰.۷۸۹
سازگاری (پیش‌آزمون)	۵.۶۵۴	۱	۵.۶۵۴	۱۱۷.۵۶۸	۰.۰۰۰	۰.۸۸۰
گروه * سازگاری (پیش‌آزمون)	۰.۹۲۲	۱	۰.۹۲۲	۱۹.۱۷۷	۰.۰۰۰	۰.۵۴۵
خطا	۰.۷۷۰	۱۶	۰.۰۴۸			
مجموع	۹۱.۱۹۹	۲۰				
مجموع تصحیح شده	۸.۰۸۹	۱۹.۰۰۰				

جدول ۳: آزمون تحلیل کوواریانس یک متغیره برای مقایسه گروه آزمایش و کنترل در مقیاس سازگاری

پارامتر	B	خطای استاندارد	t	Sig.	کران پایین	کران بالا	بازه اطمینان ۹۵٪	اتای جزئی مربع
عرض از مبدأ	۱.۸۲۱	۰.۱۱۰	۱۶.۶۱۵	۰.۰۰۰	۱.۵۸۹	۲.۰۵۴		۰.۹۴۵
کنترل	۱.۷۳۹	۰.۲۲۵	-۷.۷۲۴	۰.۰۰۰	-۲.۲۱۷	-۱.۲۶۲		۰.۷۸۹
آزمایش	۰	-	-	-	-	-		-
سازگاری (پیش‌آزمون)	۰.۴۱۸	۰.۰۷۰	۵.۹۵۶	۰.۰۰۰	۰.۲۶۹	۰.۵۶۷		۰.۶۸۹
کنترل * سازگاری (پیش‌آزمون)	۰.۵۶۶	۰.۱۲۹	۴.۳۷۹	۰.۰۰۰	۰.۲۹۲	۰.۸۴۰		۰.۵۴۵
آزمایش * سازگاری (پیش‌آزمون)	۰	-	-	-	-	-		-

نتایج بررسی اثرات پیش‌آزمون متغیر گروه (آزمایش و کنترل) روی پس‌آزمون متغیر سازگاری حاکی از وجود اثر معنادار مداخله در گروه آزمایش بود. نتایج نشان می‌دهد که اثربخشی قصه‌گویی دیجیتال در افزایش سازگاری کودکان مبتلا به اختلال یادگیری در ارزیابی پیش‌آزمون و پس‌آزمون به لحاظ آماری معنادار می‌باشد.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر به منظور بررسی اثربخشی قصه‌گویی دیجیتال بر افزایش سازگاری کودکان مبتلا به اختلال یادگیری صورت گرفت و نتایج نشان داد که قصه‌گویی دیجیتال به طور معناداری سبب افزایش سازگاری در کودکان مبتلا به اختلال یادگیری گردید. یافته‌های پژوهش در اثربخشی قصه‌گویی دیجیتال در افزایش میزان سازگاری با نتایج پژوهش موسوی (۱۳۹۸)، هاتفی (۱۳۹۷)، دیفالویو، گابریوم، فیدیان-گرین^۱ و همکاران (۲۰۱۶) همسو می‌باشد. قصه‌گویی در مورد کودکان با نیازهای ویژه که معمولاً افرادی کم‌توان در انتخاب راهبردهای لازم برای حل مسائل خود هستند، اهمیت بیشتری پیدا می‌کند. همسویی غیرمستقیم نتایج این پژوهش با برخی مطالعات دیگر از جمله با پژوهش علی‌مرادی، قربان‌شیرودی، خلعتبری و رحمانی (۱۳۹۸)، گیاگازوگلو و پاپادانیل^۲ (۲۰۱۸) مبنی بر اثربخشی قصه‌گویی برای کودکان با نیازهای ویژه، می‌تواند تاییدی بر موثر بودن این روش باشد. نتایج پژوهش علی‌مرادی و همکاران (۱۳۹۸) نشان داد در مقایسه کارآیی روش قصه‌درمانی و روان‌نمایشگری، میزان تاثیر قصه‌درمانی بر خودتوانمندسازی اجتماعی و ناگویی هیجانی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری بیشتر بوده است. همچنین ذبیح‌قاسمی، طهرانی‌زاده و مردوخی (۱۳۹۸) نشان دادند که قصه‌درمانی اثرات مثبتی بر سازگاری اجتماعی، عاطفی و آموزشی کودکان با معلولیت جسمی و حرکتی دارد. از طرفی هرچقدر برنامه‌ای تعاملی‌تر باشد و فرد بتواند با شخصیت‌های برنامه، ارتباط بیشتری برقرار کند، میزان اثربخشی احتمالی برنامه بر بهبود مهارت‌های هدف بیشتر می‌شود. از آنجایی که در پژوهش حاضر، آموزش از طریق نرم‌افزار (که دارای جذابیت دیداری است و معمولاً مورد علاقه‌ی کودکان است) صورت گرفت بر کارآیی برنامه می‌افزاید (محمدی و همکاران، ۱۳۹۹). در تبیین یافته‌ی حاصل از پژوهش می‌توان گفت که کودکان با اختلالات یادگیری به علت احساس تفاوتی که با دیگران دارند، اغلب قادر به ایجاد رابطه‌ی متقابل اجتماعی با همسالان و بزرگسالان نیستند و سازگاری عاطفی و اجتماعی آنها با مشکل روبروست. برخی از فنون قصه‌گویی در کودکان دارای دشواری در سازگاری، موجب افزایش سازگاری در آنان می‌شود. از جمله کمک به کودکان برای افزایش خودآگاهی هیجانی از طریق شناسایی احساسات و هیجان‌های قهرمان قصه‌ها و ساختن قصه‌هایی با کلمات احساسی و ابراز احساساتشان در خلال قصه‌ها، شنیدن قصه‌هایی که بیانگر مشکلاتی که مشابه مشکلات آنهاست، صحبت کردن با آنها درباره‌ی داستان‌ها و پیام‌های آنها راه‌حل‌های موثریست که به نتایج مثبت و خوشایندی می‌انجامد (ذبیح‌قاسمی و همکاران، ۱۳۹۸). از طرف دیگر مواجهه‌ی کودک با دیدگاه‌ها و نقطه‌نظرهای دیگران در داستان، موجب رهایی از خودمحوری و افزایش انعطاف‌پذیری می‌شود. این بینش که دیدگاه‌های دیگران نیز ممکن است پذیرفتنی باشد، ثمره‌ی تعاملات و تجربه‌های کودک با شخصیت‌های داستان است (بتلهایم، ۱۳۹۳).

¹ Difulvio, Gubrium, Fiddian-Green

² Giagazoglou & Papadaniil

اگرچه پژوهش حاضر، محدودیت‌هایی با خود به همراه داشته است از جمله نوع ابزار اندازه‌گیری که محدود به پرسشنامه‌ها شده و از سایر ابزارها استفاده نشده است و نمونه‌های شرکت‌کننده در پژوهش که تعدادی از کودکان با اختلال یادگیری شهر تهران بوده‌اند، عمیم آن به سایر جوامع باید با احتیاط صورت گیرد، در مجموع از آنجا که یافته‌ها پژوهش حاضر نشان می‌دهد که قصه‌گویی دیجیتال، تاثیر مثبت قابل توجهی بر افزایش سازگاری کودکان دارای اختلال یادگیری دارد؛ لذا شایسته است روان‌شناسان، مشاورین و فعالان حوزه‌ی اختلالات کودکان بالاخص اختلالات یادگیری در راستای یاری رساندن هرچه بیشتر به این کودکان و در نتیجه فراهم کردن محیط امن و پرآرامش برای آنان، توجه بیشتری را به آموزش‌های مبتنی بر قصه‌گویی دیجیتال مبذول دارند.

تشکر و قدردانی

با تشکر از اساتید عزیز که با علم و صبوری‌شان یاری‌ام کردند و همچنین قدردان خانواده‌های کودکان با اختلال یادگیری که در این پژوهش حضور یافته و همکاری نمودند، هستم

ملاحظات اخلاقی

والدین کودکان دارای اختلال یادگیری در جلسه معارفه و پیش‌آزمون از روند برنامه، پشتوانه علمی و تجربی این مداخله و اثرات مثبت آن آگاه ساختیم. سپس به شرکت‌کنندگان توضیح داده شد که اطلاعات کسب شده از آنها کاملاً محرمانه باقی خواهد ماند و صرفاً به صورت داده‌های کلی جهت پژوهش اثربخشی برنامه از آن استفاده خواهد شد و امکان انصراف آزمودنی‌ها در صورت عدم تمایل به همکاری در هر مرحله از تحقیق وجود دارد، ضمناً پس از پایان درمان و ارزیابی گروه آزمون، جلسات قصه‌گویی دیجیتال برای گروه کنترل ارائه شد.

منابع

- بتلهایم، برونو. (۱۳۹۳). کودکان به قصه نیاز دارند (کاربردهای افسون). ترجمه: کمال بهروز کیا، تهران: افکار
- بشرپور، سجاد و عینی، ساناز. (۱۴۰۰). نقش میانجی تاب‌آوری تحصیلی در رابطه بین خودکارآمدی تحصیلی با سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان با ناتوانی یادگیری، کودکان استثنایی، ۲۱ (۱): ۵۳-۶۴
- بنیسی، پریناز. (۱۳۹۸). اثربخشی آموزش راهبردهای خودتنظیمی بر تاب‌آوری و سازگاری دانش‌آموزان با اختلال یادگیری، توانمندسازی کودکان استثنایی، ۱۰ (۱): ۱۰۷-۱۱۵
- ذبیح‌قاسمی، مریم؛ طهرانی‌زاده، مریم و مردوخی، محمدسعید. (۱۳۹۸). اثربخشی قصه‌درمانی بر سازگاری اجتماعی و احساس تنهایی کودکان معلول جسمی حرکتی، کودکان استثنایی، ۲: ۵-۱۶

حاجی پورخوبستانی، مریم؛ جدیدی، محسن و تقی‌لو، صادق. (۱۳۹۹). بررسی اثربخشی قصه‌گویی در سازگاری اجتماعی کودکان، کنفرانس ملی پژوهش در روانشناسی، ساری

حشمتی، رسول؛ اصل اناری، روح‌الله و شکراللهی، رقیه. (۱۳۹۵). اثربخشی تکنیک‌های بازی درمانی گروهی بر اضطراب حالت، احساسات مثبت و سطح سازگاری عمومی کودکان مبتلا به ناتوانی یادگیری خاص، ناتوانی‌های یادگیری، ۵ (۴): ۷-۲۴

علیمردی، مهناز؛ قربان‌شیرودی، شهره؛ خلعتبری، جواد و رحمانی، محمدعلی. (۱۳۹۸). مقایسه اثربخشی قصه درمانی و درمان روان‌نمایشگری بر خودتوانمندسازی اجتماعی و ناگویی هیجانی دانش‌آموزان دختر با اختلال یادگیری خاص، کودکان استثنایی، ۱۹ (۱): ۲۷-۳۸

کیارسی، زهرا؛ کیارسی، سمیه و کیارسی، آزاده. (۱۳۹۵). بررسی تاثیر انیمیشن‌های داستانی بر رشد و سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان کم‌توان ذهنی آموزش‌پذیر، فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات در علوم تربیتی، ۶ (۴): ۹۱-۱۱۰

محمدی، سحر؛ کاشانی وحید، لیلا و مرادی، هادی. (۱۳۹۹). اثربخشی قصه‌گویی دیجیتالی بر تنظیم هیجان کودکان با اختلال طیف اوتیسم، روانشناسی افراد استثنایی، ۱۰ (۴۰): ۷۳-۹۸

محمودی، مهرداد؛ میرزمانی، سیدمحمود و ذبیحی، رزیتا. (۱۳۹۷). رابطه سلامت روانی والدین با سازگاری فرزندان پسر مقطع ابتدایی منطقه ۱۷ شهر تهران، آموزش مشاوره و روان‌درمانی، ۷: ۱۴-۲۲

معمدی، فرزانه؛ به‌پژوه، احمد؛ شکوهی‌یکتا، محسن؛ افروز، غلامعلی و غباری‌بناب، باقر. (۱۴۰۰). اثربخشی آموزش هوش هیجانی بر مولفه‌های سازگاری اجتماعی دختران نوجوان تک‌والدی با مشکلات هیجانی و رفتاری، دانش و پژوهش در روانشناسی کاربردی، ۲۲ (۱): ۷۹-۹۲

موسوی، جمیله. (۱۳۹۸). بررسی اثربخشی قصه‌گویی بر سازگاری اجتماعی و پرخاشگری کودکان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت

نریمانی، محمد؛ پرزور، پرویز و بشرپور، سجاد. (۱۳۹۴). مقایسه‌ی حساسیت بین‌فردی و تعادل عاطفی در دانش‌آموزان با و بدون اختلال یادگیری خاص، ناتوانی‌های یادگیری، ۵ (۱): ۱۲۵-۱۴۱

هاتفی، فاطمه. (۱۳۹۷). بررسی میزان اثربخشی قصه‌گویی بر سازگاری اجتماعی و تنظیم هیجان دانش‌آموزان دختر پایه چهارم ابتدایی شهرستان میبد در درس قرآن. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، رشته مشاوره و راهنمایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اردکان

همایی، رضا؛ کجباف، محمدباقر و سیادت، سیدعلی. (۱۳۸۸). تاثیر قصه گویی بر سازگاری کودکان، مطالعات روانشناختی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه الزهراء، ۵ (۲)

- Anderson, P. (2018). Storytelling and reducing emotional problems in children with enuresis. *Journal of Pediatric Urology*, 14(53), 53-58
- Das, M J., and Deb, M A. (2013). A comparative study on social adjustment among tribal and non-tribal students. *Journal of humanities and social science*, 12(3): 29-32
- Difulvio G. T., Gubrium A. C., Fiddian-Green A., etc. (2016). Digital Storytelling as a Narrative Health Promotion Process: Evaluation of a Pilot Study, *SAGE journal*, First published May 10, 2016. <https://doi.org/10.1177/0272684X16647359>
- Fitch, P. (2017). We all have a story. *The Canadian Journal of Hospital Pharmacy*, 70(2), 164
- Giagazoglou, P., & Papadaniil, M. (2018). Effects of a storytelling with drama techniques to understand and accept intellectual disability in Students 6-7 Years Old. A Pilot Study. *APE*, 8(2), 224-237.
- Hallahan, D. P, Kauffman, J. M, & Pullen, P. C. (2018). *Exceptional learners: an introduction to special education* (14th Ed). Published by Pearson Education, Inc
- Petretto, D. R., & Masala, C. (2017). Dyslexia and Specific Learning Disorders: New International Diagnostic Criteria. *Journal of Childhood & Developmental Disorders*, 3(4), 1-6.
- Kirk, S., Gallagher, G., & Coleman, M. R. (2015). *Educating Exceptional Children*. 14th Ed. Cengage Learning, Printed in the United States of America
- Wu, J., & Chen, D. T. V. (2020). A systematic review of educational digital storytelling. *Computers & Education*, 147, 103786.
- Zhang, S., Liu, J., Wang, J., Xia, X., Zhang, L., Liu, L., & Jiang, T. (2019). Developing and validating the learning disabilities screening scale in Chinese elementary schools. *International Journal of Educational Research*, 96, 91-99.

The Effect of Digital Storytelling on Children's Adjustment to Learning Disabilities

Sahar Saniei* - Lecturer

Abstract

Introduction: Students with special learning disabilities are one of the groups of children with special needs who need special education and related services. These students face major problems in social adjustment that highlight the need for interventions.

Aim: The aim of this study was to evaluate the effectiveness of digital storytelling on increasing the adjustment of children with learning disabilities

Method: The research method in this study was a quasi-experimental pretest-posttest with a control group. Using available sampling, from the statistical population of the present study, which included all children with learning disabilities in Tehran, 30 people were randomly divided into one of two experimental groups (15 people) and control (15 people). Dokhanchi (1998) Social Adjustment Questionnaire was used to assess adjustment. Participants in the study were evaluated in two stages of pre-test and post-test using the above tools. The experimental group underwent digital storytelling intervention for 10 sessions a day, but the control group did not receive any intervention.

Results: The results showed that digital storytelling significantly increased the adjustment of children with learning disabilities.

Conclusion: From the results of the study, it can be inferred that digital storytelling can be a good way to improve the level of social and communication skills by increasing the adjustment of children with learning disabilities.

Keywords: Storytelling, Digital Storytelling, Adjustment, Learning Disabilities